

Dyslexieprotocol 2024-2028

Oosterlicht College Nieuwegein

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Begeleiding van leerlingen met dyslexie
3. Screening dyslexie in de brugklas
4. Faciliteiten/hulpmiddelen
5. Criteria voorlezen van toetsen
6. Criteria voor een aangepast programma
7. Wat wij verwachten van de leerling
8. Meer informatie over dyslexie
9. De Remedial Teachers op het Oosterlicht College

1. Inleiding

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen in de automatisering van de woordidentificatie (lezen) en/of schriftbeeldvorming (spellen).

Het Oosterlicht College streeft voor leerlingen met dyslexie het volgende na:

- Leerlingen met een dyslexieverklaring volgen de opleiding waartoe ze op basis van hun cognitieve capaciteiten in staat zijn.
- Zij vergroten – zo nodig met hulpmiddelen – hun functionele lees- en spellingvaardigheid.
- Zij leren omgaan met hun dyslexie.

2

2. Begeleiding van leerlingen met dyslexie

De volgende groepen leerlingen hebben recht op RT-begeleiding en extra faciliteiten:

- Brugklasleerlingen met een dyslexieverklaring en onderzoeksverslag.
- Ouderejaars leerlingen die later getest worden en dyslectisch worden bevonden (op voorwaarde dat er ruimte is in het RT-rooster).

Leerlingen met dyslexie worden in de brugklas 1 uur per week begeleid door een RT'er. Dit gebeurt tijdens reguliere lessen (in principe niet tijdens lessen Frans, Nederlands, Duits en Engels). Er zijn 3 à 4 roosters per jaar. De begeleiding richt zich op de spelling van het Nederlands, de Moderne Vreemde Talen en/of de gammavakken, en ook op de leeraanpak, het voorbereiden op toetsen en de sociaal-emotionele kant van het hebben van dyslexie. Tevens kan leerstof opnieuw uitgelegd worden. De RT'er gaat uit van de hulpvraag van de leerling.

Als dyslexie is vastgesteld op de basisschool, dient er een (digitale) kopie van de dyslexieverklaring en het dyslexieonderzoeksverslag ingeleverd te worden. Deze worden in het leerlingvolgsysteem opgeslagen (Magister). Pas als deze verklaring en het onderzoeksverslag in bezit van de school zijn, heeft de leerling recht op RT en krijgt hij/zij een z.g. "dyslexiekaart" waarop staat dat hij/zij recht heeft op extra tijd bij toetsen, s.o.'s en examens en bij welke hulpmiddelen en begeleiding hij/zij het meeste

gebaat is. De RT'er en de vakdocenten gebruiken deze informatie als richtlijn in hun begeleiding en onderwijs.

De RT'er stelt de te gebruiken hulpmiddelen/faciliteiten ook vast als er in een hogere klas alsnog een dyslexieverklaring is uitgegeven. De toegestane faciliteiten worden vastgelegd op de dyslexiekaart.

3. Screening dyslexie in de brugklas

Alle brugklasleerlingen krijgen aan het begin van het schooljaar een screeningsdictee tijdens een les Nederlands om eventuele dyslexie te constateren. Na de screening worden leerlingen met veel dyslexiefouten verder gevolgd. Er volgt een gesprek met de CLZ en er wordt gekeken naar de cijfers van de talen in rapport 1. Daarna wordt deze leerling besproken met de GZ-psycholoog en kan het advies volgen om hem/haar mee te laten doen met het groepsonderzoek in januari 2024. Ouders worden geïnformeerd en om toestemming gevraagd.

Ouders ontvangen de uitslag van het groepsonderzoek en zij kunnen het advies krijgen om hun kind verder te laten onderzoeken door de GZ-psycholoog. Het kan ook zijn dat er geen sprake is van dyslexie. Hierover worden ouders ook geïnformeerd.

4. Faciliteiten/hulpmiddelen

De volgende faciliteiten kunnen worden afgesproken met leerlingen die dyslexie hebben:

- Meer tijd voor een toets: 10 minuten bij een toets van 50 minuten, 30 minuten bij een CE.
- Als blijkt dat een dyslectische leerling met een goede werkhouding onvoldoendes haalt voor s.o.'s woordjes in één van de moderne talen, dan is na overleg met de vakdocent en de RT'er een mondelinge herkansing mogelijk. Dit geldt alleen in de onderbouw.
- Gebruik van eigen laptop met spellingscontrole tijdens de les, afdelingsleider beslist in overleg met de vakdocent.
- Het laten voorlezen van toetsen. Hiervoor gelden bepaalde criteria (zie hoofdstuk 5).
- Gebruik voorleesfunctie bij Centraal Examen.
- Aangepaste beoordeling spelling van moderne vreemde talen en Nederlands conform afgesproken regels secties en voor zover toegestaan in het examenbesluit. Dit geldt alleen in de onderbouw.
- Leerlingen kunnen gebruik maken van de voorleeslinken van Dedicon. Ouders dienen die zelf aan te vragen voor de studieboeken die de leerling wil gaan gebruiken.
- Leerlingen kunnen ook gebruik maken van de digitale leerboeken uit ELO. Daar staan filmpjes bij met extra uitleg, oefeningen, voorleesmogelijkheden, overhoorprogramma's, etc.

5. Criteria voorlezen van toetsen

We hebben de volgende criteria voor leerlingen met een dyslexieverklaring, die voorgelezen willen worden bij het maken van toetsen:

- Leerlingen met dyslexie in de onderbouw kunnen gebruik maken van het voorleesprogramma op hun eigen computer. Ze gebruiken hun eigen oortjes. Ze zorgen voor een opgeladen computer.
 - *Toets openen in Word
 - *Klik in de bovenste balk op Controleren.
 - *Dan zie je Voorlezen staan. Klik daarop.
 - *Klik nogmaals en de toets wordt voorgelezen door het programma.

- Leerlingen met dyslexie in de bovenbouw krijgen bij het maken van toetsen een schone laptop van school met het voorleesprogramma IntoWords erop.
- Leerlingen geven een week van tevoren door aan hun docent dat ze gebruik willen maken van de voorleesfunctie.
- Docenten leveren de toets op een usb-stick aan bij de leerling tijdens het toets moment. De toetsen worden aangeleverd in Word of PDF. Bij fraude verliest de leerling het gebruik van deze faciliteit.
- Leerlingen die tijdens hun schooltijd gebruik hebben gemaakt van IntoWords mogen dat ook tijdens PTA's en het Centraal Examen gebruiken.
- Bij diagnostische toetsen kunnen de leerlingen gebruik maken van de voorleesfunctie. Leerlingen moeten hun eigen oortjes meenemen om gebruik te kunnen maken van deze voorleesfunctie.
- Afspraak voor leerlingen in het VMBO LWOO: Zij kunnen toetsen met langere teksten laten voorlezen door een onderwijsassistent (op voorwaarde dat dit past in het rooster). Gebruiken zij liever de voorleesfunctie IntoWords, dan wordt dat door de onderwijsassistenten aangeleerd. Het beleid van de school is erop gericht dat de leerlingen zoveel mogelijk met de voorleesfunctie van een computer de toetsen gaan maken.

6. Criteria voor een aangepast programma

6.1 Aanvraag aangepast programma Duits/Frans, leerjaar 3 H/V

In de eerste drie leerjaren van de HAVO en het VWO zijn zowel Frans als Duits verplicht en in de eerste twee schooljaren van het VMBO is Duits verplicht. Leerlingen met dyslexie hebben dus geen wettelijk recht om ontheffing voor Frans of Duits aan te vragen in de onderbouw. Uitzonderlingen kunnen gemaakt worden als er sprake is van een zeer uitzonderlijke situatie. Dit geldt vanaf HAVO/VWO vanaf leerjaar 3. De afdelingsleider zal dit i.o.m. de mentor, vakdocent en de RT'er bepalen. De leerling moet aantoonbaar inzet getoond hebben voor deze talen tijdens de lessen en bij de RT-lessen.

- Ouders kunnen een schriftelijk beargumenteerd verzoek indienen voor een aangepast programma. Voorwaarde is een officiële dyslexie-verklaring en het onderzoekverslag naar dyslexie. Daarnaast moet de leerling door onvoldoendes voor de vreemde talen dreigen te blijven zitten. Verder moeten de moderne vreemde talen zo veel tijd vergen dat er geen goede verhouding meer is tussen huis/schoolwerk en vrije tijd.
- De sectie maakt een aangepast programma voor de leerling. Het eindcijfer van de leerling is minimaal een 6 bij voldoende inzet en kwaliteit van geleverd werk, een 5 bij twijfel en een 4 bij onvoldoende inzet en kwaliteit. De leerling wordt vervolgens bij de overgangsvergadering besproken volgens de geldende overgangsnormen.
- Het vak met het aangepaste programma kan dan niet meer gekozen worden in de bovenbouw.
- Toestemming voor een aangepast programma wordt verleend door de afdelingsleider op basis van adviezen van de mentor, de betreffende vakdocent en de RT'er.

6.2 Aangepast programma Duits/Frans, leerjaar 3 H/V

Het uitgangspunt is dat een dyslectische leerling die toestemming heeft gekregen het aangepaste programma te volgen niet onnodig moet worden belast. De tijd die hij/zij anders zou moeten besteden aan het leren van woordjes en het lezen van uitgebreide teksten en boeken, kan dan worden besteed aan de taal, die wel verplicht gevolgd moet worden.

- In de les doet de leerling gewoon mee met oefeningen betreffende spreekvaardigheid, leesvaardigheid, luistervaardigheid, grammatica, uitspraak etc. en probeert daar zoveel mogelijk van op te pakken. Hij/zij stoort de les niet.
- Idioom en zinnen (Duits: Redemittel / Frans: Phrases clés) leren betreffende leerlingen alleen receptief (vreemde taal naar Nederlands) i.v.m. begrip teksten, luistertoetsen etc. Toetsen daarover kunnen mondeling worden afgenomen.
- Grammatica: Zowel receptief als actief waar het in het belang van spreekvaardigheid is (bijvoorbeeld: werkwoord vervoegingen met bijbehorende Nederlandse betekenis). Met andere grammaticaregels wordt soepeler omgegaan. De sectie Duits /Frans bepaalt welke zaken essentieel zijn en welke niet en maakt dat de leerlingen duidelijk. De minder belangrijke zaken worden in de bijbehorende toetsen niet aangerekend. Mocht er een onderwerp aan bod komen wat voor deze leerlingen niet zinvol is (let op: de docent bepaalt), mag de leerling ander werk doen.
- De leerlingen hoeven (thuis) geen uitgebreide teksten en boeken te lezen.
- Alle toetsen worden gewoon gemaakt:
 - * Let op: geen woorden/zinnen van Nederlands naar de doeltaal.
 - * Grammatica, die minder belangrijk is (zie boven) wordt niet meegenomen in de beoordeling.
 - * Vanzelfsprekend worden geen “dyslexie-fouten” aangerekend.
 - * Idioom en zinnen (hierboven genoemd) kunnen mondeling worden getoetst.

7. Wat verwachten wij van de leerling

- De leerling past thuis en op school de aangeleerde strategieën toe, zoals op tijd leerbare samenvattingen maken en gespreid leren.
- De leerling toont goede inzet tijdens de lessen.
- De leerling neemt zelf initiatief naar de docent om te spreken over de eigen dyslexie.
- De leerling vraagt, indien nodig, aantekeningen van de docent om de leerstof beter te kunnen leren.
- De leerling gebruikt instructiefilmpjes die bij de methodes horen.

5

8. Meer informatie over dyslexie

Er zijn veel websites met informatie over dyslexie en over hulpmiddelen voor leerlingen met dyslexie.

- <http://www.dedicon.nl/>
- <http://www.wrts.nl/>
- <http://www.woordjesleren.nl/>
- <http://www.balansdigitaal.nl/>
- <http://www.lexima.nl/>
- <http://www.dyslexie-ict.nl/>
- <http://www.hersenstichting.nl/homepage/index.html>
- <http://www.anderslezen.nl>

9. De Remedial Teachers op het OC

- Mw. E. Bergkotte (VMBO LWOO), e.bergkotte@oosterlicht.nl
- Mw. L. Groot (VMBO, HAVO, VWO), l.groot@oosterlicht.nl